

V Praze dne (den). (měsíc) 2013

Č. j.: USTR 687/2013

Zpráva ze zahraniční pracovní cesty

Datum: 14. – 20. července 2013
Místo: Ukrajina / Lvov, Užhorod
Projekt: Paměť a dějiny totalitních režimů
Účel: studium v archivech, kopie materiálu, setkání s místními spolupracovníky
Účastník cesty: Mgr. Jan Dvořák, Bc. Adam Hradilek

Služební cestu jsme zahájili v Praze v sobotu 16. 7. 2013 v deset hodin večer jízdou vlakem do Michalovců, kam jsme dorazili druhý den ráno. Odtud nás odvezl vůz taxislužby do Státního archivu v Užhorodu. Zde jsme si objednali spisy do badatelny a vedli pohovor s místním historikem a jaderným fyzikem v důchodu, který již během minulé návštěvy projevil ochotu nám pomoci s výzkumem v místních archivech. Přestože se naplnila obava o budoucnost ředitele užhorodského archivu – byl zatčen a je tohoto času ve vazbě, zatím se tato skutečnost neprojevila negativně na našem výzkumu. Zástupkyně odvolaného ředitele byla u počátečních jednání, tudíž jsme zatím nepřišli o složité vybudované vztahy s archivem. Během odpolední otevírací doby se nám pak podařilo nafotit deset spisů NKVD vedených na čs. občany a objednat na pátek dalších deset spisů. V odpoledních hodinách jsme odjeli vlakem do Lvova, kam jsme dorazili v půl jedné v noci.

Druhý den v devět ráno jsme měli schůzku s ředitelem archivu Státního archivu ve Lvově a předali mu oficiální dopis a žádost o zpřístupnění archiválií, jak bylo dohodnuto během minulé návštěvy a telefonicky. Přes souhlas ředitele archivu se vedoucí archivářka zdráhala spisy vydávat, přestože zvolený postup byl její nápad. Po dalších diskusích se podařilo zahájit vyhledávání a kopírování spisů NKVD vedené na uprchlíky z Československa v období druhé světové války. V této činnosti jsme pokračovali ve středu i čtvrtek. Ve čtvrtek po uzavření archivu jsme se vlakem přemístili do Užhorodu, kde jsme druhý den pokračovali v archivním výzkumu. V pátek nám rovněž odevzdal práci náš nový spolupracovník, kterému jsme na zkoušku zadali vyhledat a okopírovat několik spisů NKVD. Vzhledem ke kvalitě odvedené práce zvážíme využít jeho služeb pro další vyhledávání v místních archivech. Po zpracování objednaného materiálu jsme odjeli autobusem do Michalovců a odtud vlakem do Prahy, kam jsme přijeli 20. 7. v osm hodin ráno.

Výsledkem služební cesty je sebraný materiál sovětských tajných na více než osmdesát osob čs. původu, který bude využit k dalšímu výzkumu a výstupům ÚSTR. Vzhledem k dovoleným v ukrajinských archivech byla původně navrhovaná služební cesta (plánovaná ve dnech 7.7. - 20. 7. 2013) odložena a zkrácena o týden. Z tohoto důvodu se nepodařilo plně využít možností, které archivy skýtají. V případě dostatečných finančních prostředků proto navrhujeme koncem roku 2013 podniknout doplňující služební cestu.

Bc. Adam Hradilek, Mgr. Jan Dvořák

